

Jozef Meteňko

Nožina, M., Vaněček, M. Mandragora, morfin, kokain. Drogový problém v českých zemích v dobách habsburské monarchie a v předválečném Československu.

Praha: Koniash Latin Press, 2009. 295 s. ISBN 978-80-86791-60-9

Nedávno sa širokej odbornej, najmä policajnej, kriminalistickej a kriminologickej verejnosti v Čechách, a tak aj na Slovensku, dostala do rúk odborná monografia autorov Miroslava Nožinu a Miloša Vaněčka nazvaná „Mandragora, morfin, kokain“, s historizujúcim podnadpisom – Drogový problém v českých zemích v dobách habsburské monarchie a v předválečném Československu.

Už hlavný názov prezentuje snahu po primerane populárnom podaní, ktoré by lákalo bežnú populáciu a súčasne podnázov a úvodné slovo prezentuje snahu autorov zaujať odborníkov. Táto snaha sa potom prelína celou prácou a autori mali určite hlavu ťažšiu ako od mandragory pri rozhodovaní o primeranosti a spôsobe podania práce tak, aby zaujala oba póly čitateľskej obce.

Autori predložili čitateľovi 270 strán kvalitne pripraveného textu s veľkým množstvom obrazového materiálu, na primeranej odbornej úrovni. Základom celej práce, realizovanej ako výstup z výskumnej úlohy, je snaha interpretovať získané historické fakty a poznatky z pohľadu súčasnej teórie i praxe poznania v oblasti zneužitia látok, ktorým hovoríme drogy a prekursori. Vychádzajú z historickej analýzy založenej na štúdiu písomnej a obrazovej faktografie širokého druhového spektra. Snažili sa skutočne maximalizovať výťažnosť relevantných dát, pričom mnohé z nich sa javia ako podstatné, nové a veľmi kvalitné informácie o drogovej scéne v Českej republike a čiastočne i v Európe v relevantnom období. Z tohto pohľadu relatívne redundantná sa zdá prvá časť práce venovaná dávnej histórii, aj keď pre bežného čitateľa môže mať svoj orientačný a informačný význam.

V tomto diele sú veľmi vhodne skĺbené praktické poznatky využívajúce veľmi rozdielne zdroje informácií s úrovňou ich analytického spracovania. Monografia pomáha rozšíriť poznatky z oblasti kontroly zneužitia drog najmä na úrovni politických a sociálnych riešení, čiastočne – najmä z aplikačného hľadiska tiež v policajných činnostiach. Autori konštatujú, že žiadny jav neexistuje vo vzduchoprázdne, a to ani z časového hľadiska, a preto je primárne významné poznať historiografiu problému predtým, ako ho vôbec začneme riešiť. Mne osobne sa táto koncepcia zdá ako jediná správna a ukazuje cestu pre väčšinu rozhodnutí v oblasti policajnej, kriminalistickej, ale i sociálnej a politickej aj na Slovensku. Bohužiaľ, ruku na srdce, priveľmi často sú rozhodnutia na rôznych úrovniach hodnotených činností realizované nielen bez historickej, ale často aj bez aktuálnej analýzy stavu, situácie a príčin. Preto, bez ohľadu na prípadné malé nedostatky v nevyváženosti cieľa, obsahu, cieľového čitateľa či rozsahu detailizácie, je prezentovaná monografia výborným zdrojom podrobných informácií. Je aj ukážkou možností, ako postupovať pri podobných analýzach a ich prezentácii v oblasti policajných vied a kriminalistiky na Slovensku.

Pri spracovaní diela autori rešpektujú doterajšie poznatky z tejto oblasti a výrazne rozširujú detailnosť doterajšieho poznania, chápania a rozsahu problematiky. Upresňujú otázku vzťahu národných a medzinárodných súvislostí, v primeranom rozsahu a dostatočne presne. Literárne pramene používajú veľmi detailne.

Obsahovo ide o hodnotnú odbornú monografiu, ktorá poskytuje detailne spracované informácie o histórii drog a drogovej scény v období monarchie a medzivojnovnej republiky najmä na území dnešnej Českej republiky.

Publikácia vyplňa výraznú medzeru v odbornej a špeciálnej literatúre pre vzdelávanie odborníkov rôzneho druhu, najmä z hľadiska historiografie. Podobná publikácia nie je

k dispozícii ani v stredoeurópskom okruhu a podľa môjho odhadu a poznania čitateľa i kritického oponenta je veľmi dobrým zdrojom informácií a súčasne motiváciou aj pre slovenskú odbornú verejnosť. Bude nesporne tvoriť dlhodobu podpornú literatúru nielen na štúdium na Akadémii Policajného zboru v Bratislave, ale aj na iných, najmä vysokých školách aj na Slovensku.

*plk. doc. JUDr. Jozef Meteňko, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
vedúci Katedry kriminalistiky a forezných disciplín
e-mail: jozef.metenko@minv.sk*